

**Piśmiennictwo
sakralne
w dziejach Polski
do końca XVIII wieku
na tle powszechnym**

**Piśmiennictwo sakralne
w dziejach Polski do
końca XVIII wieku na tle
powszechnym**

pod redakcją Stanisława Bułajewskiego,
Jana Gancewskiego,
i Andrzeja Wałkówskiego

Józefów 2012

**Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi
w Józefowie, Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie przy
współpracy Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego
w Olsztynie**

Recenzja

prof. Kazimierz Bobowski
ks. prof. Zdzisław Kropidłowski

Komitet wydawniczy

Magdalena Sitek – przewodnicząca
Stanisław Bułajewski
Aleksandra Ukleja

Opracowanie redakcyjne

Anna Westfeld

Korekta

Kinga Müller, Sławomir Kozłak

Projekt okładki

Zdzisław Skóra

© Copyright by Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej
im. Alcide De Gasperi w Józefowie. All Rights Reserved / Wszelkie prawa
zastrzeżone. Kopiowanie, przedrukowywanie i rozpowszechnianie całości
lub fragmentów niniejszej publikacji bez zgody wydawcy zabronione.

ISBN 978-83-89151-47-6

Wydawnictwo Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej

im. Alcide De Gasperi w Józefowie

05-410 Józefów, ul. Sienkiewicza 2

tel./fax +48 022 789 19 03

wydawnictwo@wsge.edu.pl

www.wsge.edu.pl

Pracownia Wydawnicza „ElSet”

10-065 Olsztyn, ul. Lipowa 15

wydawnictwo@elset.pl

www.elset.pl

Skład, łamanie

Agencja Reklamowa Jankowski.media.pl

Druk, oprawa

P.H.U Multikram Krystyna Tuchalska

Nakład – 100 egzemplarzy

Spis treści

Andrzej Wałkówski

Uroczyste otwarcie konferencji 5

Co to jest piśmiennictwo sakralne – pojęcie piśmiennictwa sakralnego i jego zakres

Edward Gigilewicz

Zakres i znaczenie terminu „sakralność” w piśmiennictwie polskim 9

Marek Golemski

Formularz czy teologia?

Dokumenty odpustowe biskupów polskiej prowincji kościelnej do końca XIII wieku 27

Piotr Rabiej

Zastosowanie kalendarza rzymskiego i chrześcijańskiego

do oznaczania dnia w dokumentach małopolskich XIII wieku 43

Małgorzata Chudzikowska-Wołoszyn

De cultura hortorum Walahfrida Strabona

- uwagi o organizacji czesnośredniowiecznych ogrodów benedyktyńskich 51

Elżbieta Bagińska

Instrukcje dotyczące organizacji życia religijnego

w dobrach Ostafiego Wołłowicza, kanclerza litewskiego 71

Święte Księgi jako twórcza inspiracja i przedmiot badań

Franciszek Wolnik

Śląskie Libri Ordinarii 83

Marek Stawski

Księgi liturgiczne jako źródło do poznania

liturgii kanoników regularnych 111

Elżbieta Sztankóné-Stryniak

Elementy kompozycji składniowej polskiego apokryfu 123

Historiografia kościelna, literatura religijna piękna, hagiografia i miracula jako przekaz z przeszłości

Marek Cetwiński

Vita Sancti Severini: żywot nietypowy? 135

Antoni Mironowicz

Literatura bizantyjska w Kościele prawosławnym

na terenie Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVI wieku 145

Katarzyna Chmielewska	
<i>Nos divine providencie cuncta tribuimus*</i>	
- sakralne funkcje średniowiecznych kronik	159
Barbara Kowalska	
<i>Jak Jan Długosz zmieniał żywot św. Kingi .....</i>	171
Paweł Błażewicz	
<i>Motyw cudu Eucharystycznego w tradycji piśmienniczej i ustnej.</i>	
<i>„Trzy Święte Hostie” Tomasza Tretera oraz Sanktuarium Głotowskie na Warmii</i>	
- miejsca kultu Bożego Ciała	183

Kaznodziejstwo i homiletyka spuścizna, główne kierunki i recepcja dzieł

Irena Makarczyk	
<i>Kazania sejmowe z czasów panowania Jana Kazimierza .....</i>	197
Magdalena Kuran	
<i>Pasyjny wymiar duchowości franciszkańskiej</i>	
<i>na przykładzie Kazania na Wielki Piątek o męce Pana Jezusowej</i>	
<i>reformata Antoniego Węgrzynowicza .....</i>	219

Medytacja za zamkniętą furta, czy działalność na rzecz bliźnich - cele sakralnego piśmiennictwa zakonów

Katarzyna Kaczor-Scheitler	
<i>Rola rozmyślań Teresy Petrycówny w procesie duchowej przemiany</i>	
<i>człowieka i ich związek z tradycją sakralną .....</i>	233
Pavel Krafl	
<i>Písennosti týkající se voleb a rezignací proboštů kladského</i>	
<i>kláštera řeholních kanovníků v období předhusitském .....</i>	251
Roman Majka	
<i>Charyzmat Zgromadzenia Księżąt Michalitów</i>	
<i>w ich piśmiennictwie i jego wpływ na działalność .....</i>	259
Andrzej Wałkowski	
<i>Zamknięcie konferencji .....</i>	279